

S. Sayısı : 205

1938

**HAVA YOLLARI DEVLET İŞLETME
İDARESİ BÜTÇESİ**

Hava yolları Devlet işletmesi idaresinin 1938 malî yılı bütçe kanunu lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/940)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar Müdürlüğü
Sayı: 6/741

1 - III - 1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İcra Vekilleri Heyetince kabul olunan Havayolları Devlet işletme idaresi 1938 malî yılına aid bütçe kanunu lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
C. Bayar

Devlet Havayolları umum müdürlüğü 1938 malî yılı bütçe kanununa aid mucib sebebler lâyihası

Asrımızın en ince ve mütekâmil harb ve nakil vasıtası olan tayyarelerin terakkiyatında ve işletme işlerinde gösterilen muvaffakiyetler milletlerin medeniyet ve kudret seviyelerinin ölçüsü sayılacak derecede ehemmiyet kazanmıştır. Bütün medenî uluslarla omuz omuza yürümek azminde bulunan ulusumuz için, modern bir hava münakalesini, en mükemmel emniyet icabları içinde işletmek, az zamanda tahakkuk ettirilmesi matlub işlerin başında gelmektedir.

Cümhur Reisi Atatürk, Büyük Millet Meclisinde irad buyurdıkları yüksek nutuklarında:

(Sivil havayolları idaresi, Devlet teşkilâtı arasında modern bir idare halinde yer almıştır.

Bütün teknik şartlar ve emniyet icabları içinde çalışmakta olan bu idarenin, büyük şehirlerimizin hepsi arasında, en modern muvasala yolunu bir an evvel ifaya başlaması ve arsulusal hatlarla da kendi vasıtaları ile irtibat tesis etmesi imkânı, az zamanda teminini beklediğimiz önemli işlerdendir) direktifini vermişlerdir.

Başbakan Celâl Bayar da, Büyük Millet Meclisinde irad buyurdıkları nutukta:

(Devlet Havayollarının iç şehirlerimiz ve dış hava istasyonları ile bir an evvel deavmlı irtibat tesis edecek hale getirilmesi ve havaacılığın inkişafı, üzerine pek çok dikkat ve ihtimamımızı celbedecek başlıca mevzulardan biri olacaktır) Sözleri ile bu işin Hükümetçe lâyük olduğu önemle ele alındığını ve az zaman zarfında matlub gayeye varılacağını büyük Türk milletine müjdelemişlerdir.

Bir işletme hattının seyrüsefere açılabilmesi için:

O hattın güzergâhı boyunca esas meydanlarla, emniyet meydanlarının intihab ve islahı, telsiz istasyonları ve gonyametrelerin tesisi, esas meydanlarda istasyon, hangar, atelye, depo, pist, drenaj, gece inişleri için tenvirat ve sair tesisatın inşa ve ikmalî lâzım gelmekte ve bütün bu işler çok esaslî tedkiklere ve uzun çalışmalara ihtiyaç göstermektedir.

Cümhur Reisinin ve Başbakanın nutuklarından alınan ilham ve verilen direktiflere göre tanzim edilen dört senelik program mucibince,

1938 malî yılı zarfında :

A - Ankara - İstanbul hattına ilâveten Ankara - Adana ve Ankara - İzmir hatlarının açılması temin edilecek,

B - 1939 senesi zarfında açılacak olan Adana - Diyarbakır hattının mezkûr sene içinde açılabilmesini temin maksadile, inşa ve tesisleri uzun zamana mütevakkıf olan işlerinin ihzaratı yapılacaktır.

Bir işletme hattında, bütün emniyet tedbirleri alınmadıkça o hattın seyrüsefere açılması asla doğru olamayacağı göz önünde bulundurularak hazırlanan ve ilişik olarak sunulan, Devlet havayolları idaresinin 1938 malî yılı bütçe kanunu lâyihası ve merbutatı mezkûr sene zarfında yapılacak hizmetleri ve bunların istilzam ettiği masrafı göstermektedir. z

Bütçe kanunu lâyihasının birinci maddesi

Devlet havayolları umum müdürlüğünün 1938 malî yılındaki masraflarının (1 522 720) lira olduğunu göstermektedir. Bu paranın fasıllara tevzi sureti ve fasılların müfredatı aşağıda izah olunmuştur.

A - Cetveli

1 nci fasıl : 56 544 lira

Yeni tanzim olunan ve 30 mayıs 1938 tarihinde meriyete gireceği kanun metninde tesbit edilmiş olan teşkilât kanununa bağlı cetvelde yazılı memurların maaşları olup muhasebei umumiye kanununun 45 nci maddesine tevfiikan bütçeye konulması icab eden miktardır.

2 nci fasıl : 34 201 lira

1 nci madde : 20 000 lira

Teşkilât kanunu ile havayolları idaresi memurlarının tekaüdlükleri 1683 sayılı kanuna göre yapılacaktır. Yine teşkilât kanunu mucibince kaza neticesi olarak ölen pilot ve makinistlere ve telsizcilere beşer bin lira nakdi tazminat verilmesi lâzım gelmektedir. Bu cihetleri karşılamak üzere konulmuştur .

2 nci madde : 13 201 lira

İdarenin teşkilât kanunu ile ücretli memurları hakkında D. D. yolları tekaüd sandığı hakkındaki kanunların tatbik edilmesi ve bu maksadla ücretli memurların bir senelik ücretlerinin yüzde beş buçuğu nisbetinde bir yardım yapılması esas kabul edilmiş olduğundan D. D. yolları tekaüd sandığına verilecek paradır.

3 ncü madde : 1 000 lira

İdare memurları hakkında, Devlet memurları hakkındaki ahkâm tatbik edileceğine ve Devlet memurlarının da hastalıkları halinde tedavi ve yol masraflarının Devletçe yapılması memurun kanunu ahkâmından bulunduğuna göre bütçede bu maksadı temin için bir tertib açılması ve kâfi miktarda tahsisat konulması lüzumlu görülmüştür.

3 ncü fasıl : 8 880 lira

Ankaradaki memurlara teadül kanunu mucibince itası lâzmgelen mesken tazminatıdır.

4 ncü fasıl : 209 700 lira

Lâyihanın 3 ncü maddesine bağılı (C) işaretili cetvelde yazılı müstahdemlerin ücretleridir.

5 nei fasıl : 7 000 lira

1938 senesinde İstanbul, İzmir Adana ve Diyarbakır havayolları güzergâhlarında muhtelif ana meydanları ile yardımcı meydanlar tesbit ve tesis edilecektir. Hatların genişletilmesi dolayısıyla servis teftişatı artacaktır. Bundan başka idare kadrosuna alınacak ihtisas sahibi memurlar dağınık ve muhtelif mahallerde olduğundan bu memurlarında zatî ve aile harcırahını karşılamak üzere konulmuştur.

6 nei fasıl : 23 980 lira

Memleketimizde yetişmiş işletici personel bulunamamaktadır. Bu yokluk doğrudan doğruya işletmeye müessir olduğundan idaremiz tarafından personellere gerek Eskişehir hava okulunda ve gerekse diğer tayyare ve telsiz fabrikalarında tedrisat, tatbikat, kurs ve staj gösterilmesi zarureti hâsıl olmuştur.

7 nei fasıl : 36 500 lira

1 nei madde : 20 000 lira

İdareye aid hava ve yer nakil vasıtaları ile bina ve tesisatın kazaya ve yangına karşı ve kezalik idarenin tayyareleriyle yolculuk edeceklerin kazaya karşı sigortalarını teminen sigorta şirketleriyle muhabere edilmekte ise de bu maksadlar için verilecek prim miktarı henüz tesbit edilmemiştir. Tayyarecilikteki sigorta primlerinin yüksekliği göz önüne alınarak tahminen konulmuştur.

2 nei madde : 15 000 lira

Tayyarelerle vazife uçuşu yapan pilot, pilot muavini, telsizci ve makinistlere kattıkları mesafeye göre beher kilometre için pilotlara 1,75 kuruş, pilot muavinlerine ve telsizcilerle makinistlere de 1 er kuruş hesabile konulmuştur.

Ankara -İstanbul gidib gelme 830 kilometredir.

$830 \times 1,75 = 14,52$ lira pilota,

$830 \times 1 = 8,30$ » pilot muavinine

$830 \times 1 = 8,30$ makinist veya telsizciye

31,12 bir günde verilecek Km. uçuş parası.

İki yüz gün sefer yapılacağına nazaran :

$200 \times 31,12 = 6 224$ lira

Ankara - İzmir arası gidib gelme 1120 kilometredir.

$1120 \times 1,75 = 19,60$ lira pilota

$1120 \times 1 = 11,20$ » pilot muavinine

$1120 \times 1 = 11,20$ » makinist veya telsizciye

42,00 bir günde verilecek km. uçuş P.

Seksen gün sefer yapılacağına nazaran :

$$80 \times 42 = 3\ 360 \text{ lira}$$

Ankara - Adana arası gidib gelme 1160 kilometredir.

$$1160 \times 1,75 = 20,30 \text{ lira pilota}$$

$$1160 \times 1 = 11,60 \text{ » pilot muavinine}$$

$$1160 \times 1 = 11,60 \text{ » makinist veya telsizciye}$$

43,50 bir günde verilecek km. uçuş P.

Seksen sefer yapılacağına nazaran :

$$80 \times 43,50 = 3\ 480 \text{ lira hesap edilmiştir.}$$

Lira

6 224 Ankara - İstanbul

3 360 Ankara - İzmir

3 480 Ankara - Adana

13 064

1 936 Diğer uçuşlar için

15 000

8 nci fasıl : (Benzin, yağ) 90 400 lira

Bir sene zarfında tayyareyi sevk ve idare etmiş pilotlara ve pilot muavinlerine ve tayyarede uçucu olarak vazifeyi ifa etmiş makinist ve telsizcilere, kat ettikleri kilometre ve aylık ücretleri göz önüne almarak dağıtılmak üzere beynelmilel bütün hava hatlarında olduğu gibi hem hizmetleri takdir ve hem de yeni senelerdeki mesailerini teşvik üzere konulmuştur.

8 nci fasıl : (Benzin, yağ) 90 400 lira

Benzin:

A - Ankara - İstanbul arası gidiş dönüş 830 km. dir.

Senede 200 gidiş dönüş yapılacağına ve bir saatda 200 km. yol kat edileceğine göre 830 saat uçuş yapılmış olacaktır. Dört motörlü tayyarenin 1 saatteki benzin sarfiyatı 145 kilo olduğundan 120 350 kilo benzine ihtiyaç vardır.

$$120\ 350 \text{ kilo benzin} \times \text{beher tonu } 300 \text{ liradan} = 36\ 105 \text{ lira;}$$

$$B - \text{Ankara - İzmir } 1120 \text{ km.} \times 80 \text{ gün} = 448 \text{ saat} \times 72,5 = 200$$

$$32\ 480 \text{ kilo benzin} \times \text{tonu } 300 \text{ liradan} = 9\ 744 \text{ lira.}$$

$$C - \text{Ankara - Adana } 1160 \text{ Km.} \times 80 = 464 \text{ saattir.}$$

200

232 saat 4 motörlü ile yapılacağına göre :

$$232 \text{ saat} \times 145 = 34\ 640 \text{ klo}$$

232 saat 2 motörlü ile yapılacağına göre :

$$232 \times 72,5 = 16\ 820 \text{ kilo}$$

51 460 kilo

51 460 kilo benzin × beher tonu 300 liradan	=	15 438	lira
D - Hususî kiralalar için :		4 500	»
(15 ton × 300 liradan)			
E - Tenezzüh uçuşları için :		4 500	»
(15 ton × 300 liradan)			
F - Teerübe uçuşları için:		1 800	»
(6 ton × 300 liradan)			
G - Otobüs benzinleri :	Ankara ayda	1 082	kilo
	İstanbul »	1 000	»
	İzmir »	1 000	»
	Adana »	500	»
		<hr/>	
		3 582	»
3 582 × 12 ay × 25 kuru =		10 746	»

		Kilo	Kuruş	
Yağ				
A - Ankara - İstanbul	830 saat	×10×45	=	3 735 »
B - Ankara - İzmir	448 »	× 5×45	=	1 044 »
C - Ankara - Adana	232 »	×10×45	=	1 008 »
Ankara - Adana.	232 »	× 5×45	=	544 »
D - Diğer tayyareler için				1 000 »
Yolcuların nakli için				258 »
				<hr/>
				90 400 »

9 ncü fasıl : 93 500 lira

1 nei madde: 10 000 lira

İdarenin reklam ve propagandaya çok ihtiyacı vardır.

Uçuş emniyeti bakımından posta ve telgraf muhaberelerine ve tenvirat işlerine fazla ehemmiyet vermek icab etmektedir. Telsi zistasyonlarında istihlâk edilecek elektrik de oldukça mühim bir miktara çıkacaktır. Bu ihtiyaçları karşılamak üzere bu tertibe 10 000 lira konulmuştur.

1 000	lira kırtasiye için
500	» matbu evrak için
1 000	» ilân ve reklâm için
5 000	» Muhabere ve atelyelerin ve telsizlerin elektrik sarfiyatı için

10 000

2 nei madde : Müteferrika 5 000 lira

Uçuş emniyeti bakımından telefon mükâleme ücretleri bir hayli masrafı müstelzim olduğundan bu para aynı zamanda diğer müteferrik ihtiyaçları da karşılamak üzere konulmuştur.

3 neü madde : 7 000 lira

Yeni yapılmakta olan Umum müdürlük binası İzmir ve Adana istasyon binalarının tefrişi ve demirbaş mefruşat tertibine girecek sair ihtiyaçların karşılanmasıdır.

4 ncü madde : 2 000 lira

İdarenin işletme kısmında ve serviste çalışan pilot ve telsizci ve makinistlerle şoför ve odacıların bir kıyafet nizamına tâbi tutulmaları idare ve işletme bakımından çok lüzumlu görülmüştür. Bunlara birer uçuş ve iş elbisesi temini icab etmektedir.

5 nci madde : 2 500 lira

Lüzum görülecek yerlerde acente tesis edilmek üzere konulmuştur.

6 ncı madde : 27 000 lira

Sıhhi teşkilâtın tanzim ve takviyesi, havaacılıkta alınması lâzımgelen tedbirlerden en mühimmini teşkil etmektedir. Her istasyonda iki veya dört sedyelisıhhiye otomobilleri ve bir kaza vukuunda alınması lâzımgelen iptidai tedbirlere kâfi malzeme ve edevat bulundurulması ve kezalik yangın söndürmesi için gereken alât ve edevatın alınması zarurî görülmüştür.

Sıhhiye otomobili	4 aded X 3 000 lira	= 12 000
Yangın otobüsü	4 » X 2 000 »	= 8 000
Sıhhi malzeme		2 000
Yangın söndürücü 10 litrelik	8 » X 450 »	= 3 600
Yangın söndürme edevatı.		1 400
		<hr/>
		27 000

7 nci madde : 40 000 lira

İdare merkezile İstanbul, İzmir, Adana istasyonlarının şehir santrallerine ve telsiz binalarının istasyonlara ve kezalik gonyometre şebekelerinin telsiz ve istasyon binalarına raprı çok fazla ihtiyaç göstermektedir.

12 000	Lira Ankara telsiz binasının Ty. istasyonuna raprı.
12 000	» İstanbul » » » » »
24 000	Lira nakli yekûn
10 000	Lira Ayaş veya Silifkede kurulacak telsiz istasyonunun Mut kaza merkezine raprı.
6 000	Lira Ankara umum müdürlük binasının bir kaç hatla şehire raprı.
<hr/>	
40 000	Lira

10 ncü fasıl : Tesisat masrafları 960 996 lira

Bu fasla konulmuş olan tahsisat ile yabancı memleketlerden mübayaâ edilecek her nevi tayyare, telsiz cihazı, emniyet ve işaret tesisatı ve bunlara müteallik her türlü yedek edevat ve malzeme Devlet hava yolları umum müdürlüğü teşkilât kanunu projesinin 15 nci maddesile gümrük resminden ve diğer vergilerden muaf tutulmuş olduğundan tahsisat mikdarının hesabında bu vergiler hariç tutulmuştur.

1. nci madde : 170 000

1939 senesinde açılacak olan Adana - Diyarbakır hattı için 1938 senesinde hazırlık yapmak ve bu meyanda üç aded tayyare satın almak icab etmektedir. Üç tayyare

Beheri 40 000 liradan	120 000
Elde mevcut tayyarelerin malzemeleri için	30 000
İki otobüs mübayaası, mevcudların tamiri	10 000
Atelya malzemesi için	10 000
	<hr/>
	170 000

2. nei madde : 159 000

Ankara telsizlerinin uzaktan kumanda kablosile istasyona raprı.	12 000
Yeşilköy telsizlerinin kablo ile istasyona raprı	23 000
Eskişehirde yapılacak ara telsizi cihazı	15 000
» » Tek gonyometre cihazı	3 000
Silifkede yapılacak rasad ve gonyometre cihazı	10 000
Adanada kurulacak telsiz istasyonu cihazı	22 000
» » üç gonyometre »	9 000
İzmirde » telsiz istasyonu »	22 000
İzmirde » Gonyometre »	9 000
Diyarbakırda kurulacak telsiz istasyon cihazı	22 000
Ankarada kurulacak iki tabi gonyometre cihazı	6 000
Yeşilköyde yapılacak iki tabi gonyometre cihazı	6 000
	<hr/>
	159 000

3. neü madde : 631 996

Meydanların istimlâk ve tesviyesi bina ve Hangarların inşası.

Ankara - İstanbul yolu:

Drenaj ve pistler	140 000	lira
Meydanların tenviri	60 000	»
İki arazoz ve iki silindir	20 000	»
Emniyet meydanlarının ıslahı	10 000	»
Ankara tamirat atelyesi ve malzeme deposu inşası	60 000	»

A

Ankara - Adana yolu:

Meydan tesviyesi	15 000	»
Drenaj ve pist	60 000	»
Gece iniş tertibat ve tesisatı	25 000	»
Su tesisatı, Tank vesaire	10 000	»
Emniyet meydanlarının ıslahı	8 000	»
Konyada meydan istimlâk ve ıslahı	17 000	»
Konyada hangar inşası	15 000	»
Konyada istasyon binası inşası	8 000	»

Ankara - İzmir yolu:

İzmir meydanının ıslahı	30 000	»
Arazoz ve silindir	10 000	»
Emniyet meydanları için	6 000	»
Telsiz binası	5 000	»

Adana - Diyarbakır yolu:

Meydan istimlâki	17 000	»
Meydan tesviyesi	3 000	»
Hangar inşası	25 000	»
İstasyon binası	25 000	»

İcra Vekilleri yüksek heyetince ertesi seneye sirayetine müsaade edilen umum müdürlük ve istasyon binasına aid mukavele mucibince 1937 senesi tahsisatının nisfi

62 996 »

931 996

11 nci fasıl : 299 lira

İdarenin geçen ve eski senelerde ödenmemiş bazı borçlarının ödenmesi için konulmuştur

12 nci fasıl : 720 lira

1715 sayılı kanunun 8 nci maddesine tevfiқан Cümhuriyet Merkez bankasına verilmesi lâzım-gelen paradır.

Bütün fasılların yekûnu

1 522 720

Bütçe kanunu lâyihasının ikinci maddesi

İdarenin 1938 malî yılında tahsil edeceği varidat muhammenatını göstermektedir. Varidatın müfredatı bu maddeye bağılı (B) cetvelinde gösterildiğı üzere (1 522 720) liradır. Gerek 1936 ve gerek 1937 malî yılları bütçe tatbikatı neticesinde sabit olmuştur ki, bu günkü şerait altında işletme-den elde edilen hâsılat, her hat için azamî yirmibin lirayı tecavüz etmemektedir. İdarenin, işletme-den lâyikile randıman alabilmesi için her şeyden evvel hatlar üzerinde ve meydanlarda sarı icablara uygun şekilde tesisatını ikmal etmesi ve bu emniyet tertibleriyle ve nakil vasıtaları ile mücehhez olduk-dan sonra faaliyetini işletme üzerine temerküz etmesi icab etmektedir.

Meydanlar istimplâki, binalar inşası, cihazlar ve vasıtalar mubayaası mühim paralara ihtiyaç göster-mektedir. Bu iş için hazırlanan ve Başvekâlet Yüksek makamına sunulan 4 senelik porğramın tahakkuk ettirilmesi için ilk senelerde Hazinesinin ehemmiyetli yardımında bulunması icab etmektedir.

Bu yardımlara mukabil Hazineye mühim tesisat, menkul ve gayrimenkul kıymetler intikal et-mekde olduğu da arze değer bir cihettir. Bu maddeye bağılı (B) cetvelinin birinci faslında yazılı işletme varidatı şöyle hesap edilmiştir.

	Lira
Ankara İstanbul arasında bir sene zarfında 200 gidiş - geliş yapılacaktır. Her gidiş ge-lişde normal yolcu adedi ceman 18 dir. 8 yolcu noksan farz edilirse bir gidiş - gelişde vasati olarak 10 yolcu nakledilmiş olacaktır. Beher yolcudan alınacak bilet ücreti 20 lira olduğuna göre $200 \times 10 \times 20 =$	40 000
Ankara - İzmir arasında bir sene zarfında 80 gidiş - geliş yapılacaktır. Her gidiş - ge-lişde normal yolcu adedi ceman 8 dir. 3 yolcu noksan farzedilirse gidiş - gelişde vasati olarak 5 yolcu nakledilmiş olduğuna göre $80 \times 5 \times 30 =$	12 000
Ankara - Adana arasında bir sene zarfında 80 gidiş - dönüş yapılacaktır. Bu hat üze-rinde 4 ve 2 motörlü tayyare işleyeceğine ve bu tayyarelerin gidiş - dönüşde taşıyacağı normal yolcu adedi $9 + 4 = 13$ dür. Gidiş - dönüşde 6 yolcu noksan farzedildiğine göre ve her yolcu bileti 28 lira olduğuna göre $80 \times 7 \times 28 =$	15 680
Yekûn	67 680

Bütçe kanun lâyihasının üçüncü maddesi

Her yeni işletme hattı ve istasyonu açıldıkça bu hattın istilzam ettiği Personel de yeni bir kadro ile ve evvelki kadroya ilâveten idareye alınacaklarından bu kabil memurların mahiyeti itibarile hükümleri devamlı olan teşkilât kanunlarında maaşlı kadrolarla tesbitine imkân göröl-memiştir ve bu itibarla ücretli olarak bir cetvel halinde bütçeye eklenmesi lâzımgelmıştır.

Üçüncü maddeye merbut cetvelde, kadroları yazılı memurlar ihtisas adamlarıdır. Bunlar mem-letimizde nadir bulunan ve nedretleri nisbetinde tatmin edilerek idareye daha fazla bağlanmaları lâzımgelen kimselerdir. Bilfarz idareden iki pilotun çekilmesi işletmeyi bir hayli sektedar ede-

bilir. Bu itibarla bu kabîl memurlara mümkün olduğu nisbette fazla ücret vermek zarureti çok yakından müşahede edilmiştir.

Bu zaruretin icabına uyularak geçen seneki ücretlerine bir miktar daha ilâveler yapılmış ve idare teşkilâtının ikmali zmnında tesislerine zaruret hissedilen hâsilât istatistik ve propağanda müdürlüğü ihdas olunmuştur.

Çok esaslı ve teknik işlerin başarılmasına çalışılacak olan 1938 malî yılı zarfında bütün bu mühim tesisat ve inşaatın ve işletme işlerinin daha mükemmel bir surette yapılabilmesini temin maksadile bir ecebi mütehassıs istihdamına lüzum görülmüş ve bunun içinde kadroya bin lira aylık ücretli bir mütehassıs kounlmuştur. İdarenin nakil vasıtası kadrosu da bu maddeye bağlı D işareti cetvelde gösterilmiştir.

Bütçe kanunu lâyihasının dördüncü maddesi

İşletmeye aid mevcut tarifelerin tatbikına ve varidatın tahsiline mezuniyet vermektedir.

Lâyihanın beşinci maddesi

1937 malî senesinde kabul edilen tahsisat 1937 senesinde yapılması kararlaştırılan fakat yapılamayan ve yahud başlanıpda henüz ikmal edilemeyen tesisatın karşılığı olduğuna göre bu paranın bir taraftan 1938 malî senesi bütçesinde açılacak hususî fasla varidat; diğer taraftan masraf bütçesinin tesisat faslına tahsisat kaydı suretile hem tesisata aid işlerin başarılması ve hem de noksan kalmış olanların ikmali temin edilmiş olacaktır. Esasen bu hüküm 1937 malî yılı bütçe kanununda da mevcut olduğundan yeni yıl bütçesinde de aynen ipkasma zaruret görülmüştür.

Lâyihanın altıncı maddesi

Çok süratle yürütülmesi icab eden idare işlerinin müstacelen intacı için bu madde konmuştur. Orman umum müdürlüğünün 1937 malî yılı bütçe kanununun dördüncü maddesinde bu hüküm aynen mevcuttur.

Lâyihanın yedinci maddesi

Bu hüküm 1937 malî yılı bütçesinde mevcuttur. Bu maddeye müsteniden alman pilot ve makinist namzedleri, Eskişehir Hava okuluna gönderilerek idarenin çok mühim olan pilot ve makinist ihtiyaçlarının da giderilmesine çalışmaktadır.

Lâyihanın sekizinci maddesi

Bütçe kanununun 1 haziran 1938 tarihinde meriyete gireceğini göstermektedir.

Lâyihanın dokuzuncu maddesi

Bütçe kanununun tatbikına mezun olan vekilleri bildirmektedir.

Hazineden Devlet havayolları 1938 malî yılı bütçesi için bu defa verilen 1 000 000 liranın sarf edileceği işleri gösterir liste

F.	M.	Muhassasatın nevi	Lira		Müfredat		
			K.	Lira	K.	Cinsi	
6		Memleket dahil ve haricinde tedrisat, tatbikat vesair masrafları	20 000	00	12 000	00	Eskişehir okulundaki talebelerin tedris masrafı
					8 000	00	Avrupaya staja gönderilecekler için
					20 000	00	
9	3	Mefruşat ve demirbaş	6 000	00	6 000	00	Yeni yaptırılmakta olan U. Md. lük binasının tefrişi
9	6	Yangın söndürme cihazları ve sıhhi malzeme alât ve edevatı	26 000	00	12 000	00	Dört adet sıhhiye otomobili
					10 000	00	Dört adet yangın otobüsü
					4 000	00	Yangın söndürme cihazları
					26 000	00	
9	7	Telefon tesisatı	35 000		12 000	00	Ankara telsiz binasının istasyona rabtı
					12 000	00	Yedikule telsiz binasının Yeşilköye rabtı
							11 000 00 Ayakta kurulacak telsiz istasyonunun telefonlaMud kazasma rabtı
					35 000	00	
							Müfredat
10	1	Hava veyer nakil vasıtalarının mubayaası	140 000		120 000		Üç adet tayyare
					20 000		Bu tayyarelerin levazımı
10	2	Telsiz cihazları mubayaa ve tesisi	148 000		140 000		
					12 000		Ankara telsizlerinin uzaktan komanda kaplesile istasyona rabtı.
					23 000		Yedikule telsizinin uzakdan komanda kaplesile istasyona rabtı
					15 000		Eskişehirde yapılacak ara telsiz cihazı
					22 000		Adanada kurulacak telsiz istasyon cihazı
					10 000		Silifkede kurulacak 3 genyemetre cihazı

F.	M.	Muhassasatın nevi	Lira	K.	Lira	K.	Cinsi
					10 000		Adanada kurulacak 3 genye- metre cihazı
					24 000		Diyarbakırda kurulacak tel- siz istasyonu
					10 000		İzmirde kurulacak 3 genye- metre cihazı
					22 000		İzmirde kurulacak telsiz ci- hazı
					<u>148 000</u>		
10	3	Binaların inşa ve meydanla- rın sarı icablara uygun bir şekilde ıslahı	625 000		140 000		Ankara Meydanının drenaj ve pisti
					60 000		Ankara meydan tenviri
					20 000		2 arazoz ve 2 silindir.
					10 000		Emniyet meydanları
					60 000		Ankarada tamirat atelyesi ve su deposu
					15 000		Adana Meydanının ıslahı
					60 000		Drenaj ve pist
					25 000		Gece iniş tertibat ve tesisatı
					10 000		Su tesisatı, tank ve saire
					8 000		Emniyet meydanları
					17 000		Konyada meydan istimplâk ve ıslahı
					15 000		Konyada hangar inşası
					7 000		Konyada bina inşası
					30 000		İzmir meydanının ıslahı
					10 000		Arazoz ve silindir.
					6 000		Emniyet meydanları
					5 000		Telsiz binası
					17 000		Diyarbakır meydan istimplâki
					25 000		Hangar inşası
					25 000		Bina inşası
					60 000		Umum müdürlük binası için
					<u>625 000</u>		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 142
Esas No. 1/940

28 - V - 1938

Yüksek Reisliğe

Havayolları Devlet işletme idaresi umum müdürlüğü 1938 malî yılı bütçesi hakkında olub Başvekâletin 1 mart 1938 tarih ve 6/741 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize havale edilmiş olmakla Nafia vekâleti Münakalât dairesi reisi ve Havayolları umum müdür muavini hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu.

Hükûmetin mucib sebepleri de tafsilâtile bildirildiği veçhile havayollarının gerek millî, gerek milletlerarası münakalâtın günden güne aldığı ehemmiyet ve emniyeti göz önünde tutan Hükûmetimizin yurdumuzda da bu vasıtanın daha ileri teşkilâtli ve daha şümüllü bir halde çalıştırılabilmesini temin için işletme işinin bir program altına alınmış olduğu sevinçle görüldü. Çizilen hedefe vâsıl olabilmek içindir ki bir zaman evvel ancak iki yolcu tayyaresile ve yalnız Ankara - İstanbul arasında havayolları münakalâtını temin eden idare, geçen sene dördü, dört motörlü olmak üzere tayyare sayısını ona çıkarmış ve yeniden de daha üç tayyare alınmasını kararlaştırdıklarından başka, Konya, Adana ve İzmir gibi yurdun diğer yerlerine de muntazam seferler yapılmasını bu seneki çalışma programı içerisine almıştır. Bu seferlerin yakın zamanlarda en önce Diyarbakır olmak üzere yurdun diğer şehirlerine de teşmil edileceği anlaşılmaktadır.

1938 yılı çalışmalarını tahakkuk ettirebilmek için icab eden tesisat ve teşkilâtın diğer memleketlerdeki benzerlerine uygun ve bütün teknik şartlar ve emniyet icabları içinde bulundurulması zarurî olduğundan 1938 yılı için istenilen tahsisat da geçen seneye göre 226 246 lira fazlasile 1 522 720 liraya çıkarılmıştır. Bu paranın 67 980 lirası yeni teşkilât kanunlarına göre yeniden kadrolanması icab eden memur ve müstahdemlerin maaş ve ücretlerine aiddir.

Varidat bütçesi de yine 1 522 720 lira olarak tahmin edilmiş ve bu tahminde geçen yıl tecrübeleri göz önünde tutularak gerek işletme, gertk müteferrik hası-lata aid rakamların ona göre tesbit edildikleri görülmüştür.

Memleketimiz havayolları münakalâtının 1938 malî yılında daha şümüllü ve daha ziyade ihtiyacı karşılayıcı bir şekilde idaresini temine yarayacağından dolayı Encümenimizce esas itibarile kabul edilen bu kanun lâyihasında yapılan değişiklik yalnız teşkilât kanununa göre yolculardan alınacak olan sigorta primlerinin emanete kaydedilmesi lüzumuna binaen masraf bütçesindeki yedinci faslın birinci maddesinin ona göre tashihinden ibarettir

Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu

Reis Burdur <i>M. Ş. Özkan</i>	Bu M. M. Mardin <i>R. Erten</i>	Kâtib İstanbul <i>F. Öymen</i>	Çorum <i>E. S. Akgöl</i>	Kayseri <i>M. Kerven</i>	Kırklareli <i>Ş. Ödül</i>
Manisa <i>T. Türkoğlu</i>	Ordu <i>H. Yalman</i>	Seyhan <i>N. Eldeniz</i>	Sivas <i>R. Çiner</i>	Tokad <i>S. Genca</i>	Trabzon <i>R. Karadeniz</i>
Trazon <i>Sırrı Day</i>					

Devlet Havayolları umum müdürlüğü 1938 malî yılı bütçe kanunu lâiyhası

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1 — Devlet hava yolları umum müdürlüğü 1938 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (1 522 720) lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2 — İdarenin 1938 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat, bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (1 522 720) lira olarak tahmin edilmiştir.

MADDE 3 — İdarenin 1938 malî yılı müstahdemleri kadrosu bağı (C) işaretli cetvelde ve nakil vasıtaları kadrosu da bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4 — İdare tarafından işletilmekte olan tayyarelerin hasılatı buna mahsus kanun ve tarifeler dairesinde alınır.

MADDE 5 — İdarenin 1937 malî yılı bütçe kanunu ile verilmiş olan tahsisattan 1937 malî yılında sarfedilmeyen kısım tayyare ve telsiz mubayaatına ve istimlak bedelleriyle bina ve hangar inşaatına sarfedilmek üzere 1938 malî yılı va-

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Aynen kabul edilmiştir.

ridat bütçesinde açılacak hususî bir fasla irad ve masraf bütçesinin bu işlere aid tertiblerine, her tertibde bakiye kalan mikdardan noksan olmamak üzere tahsisat kaydolunur.

MADDE 6 — Masraf bütçesindeki fasılların kendi maddeleri arasında münakale yapmağa Nafia vekili mezundur.

MADDE 7 — 1938 masraf bütçesinin 1 ilâ 9 ncu fasıllarından hâsıl olacak tasarruflardan mahkeme masraflarının tediyesine, gündelikleri bir ve aylıkları 50 liradan fazla olmamak ve aylık istihkakları yekûnu bin lirayı geçmemek üzere lüzumu kadar şakird ve memur namzedi ve muayyen işler için maktu bir ücret mukabilinde avukat istihdamına umum müdürlük mezundur.

MADDE 8 — Bu kanun 1 haziran 1938 tarihinden muteberdir.

MADDE 9 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

16 - V - 1938

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>C. Bayar</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. R. Aras</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>Ş. Kesebir</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>

MADDE 6 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9 — Aynen kabul edilmiştir.

A - CETVELİ

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1937	1938 malî yılı için	
			Mali yıl tahsisatı Lira	Hükümetçe taleb edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
1		Memurlar maaşı	0	56 544	56 544
2		Tekaüd maaşlarile tazminat ve tedavi masrafları			
1		Tekaüd maaşı, ikramiye ve tazminat	0	20 000	20 000
2		D. D. Yolları tekaüd sandığına iştirak hissesi	0	13 201	13 201
3		Tedavi ve yol masraflarile cenaze ve tekfin masrafları	0	1 000	1 000
		Fasıl yekûnu	0	34 201	34 201
3		Muvakkat tazminat	0	8 880	8 880
4		Müstahdemler ücreti	141 720	209 700	209 700
5		Muvakkat ve daimî memuriyet harcırahı	10 000	7 000	7 000
6		Yabancı memleketler harcırahı ile memleket dahil ve haricinde tedrisat, tatbikat ve staj masrafları	10 000	23 980	23 980
7		İkramiye, sigorta ve uçuş paraları			
1		Hava ve yer nakil vasıtalarile tesisatın sigortaları ve bilet satış komisyonu	15 000	20 000	20 000
2		Kilometre uçuş parası [Tayyarelerle vazife uçuşu yapanlardan katettikleri kilometre başına pilotlara 1,75 kuruş, pilot muavinleriyle telsizci ve makinistlere 1 rer kuruş verilir.]	19 493	15 000	15 000
3		Uçucu eşhasa malî sene sonunda verilecek ikramiye	1 000	1 500	1 500
		Fasıl yekûnu	35 493	36 500	36 500

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1937	1938 malî yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükûmetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
8		Nakil vasıtalarının benzin, yağ ve sair masraflarile yolcuların nakline müteallik diğer masraflar	184 349	90 400	90 400
9		İdare masrafları			
	1	Kırtasiye, matbu evrak, reklâm, tenvir, teshin, muhabere, telsiz ve atölyelerin elektrik sarfiyatı	7 000	10 000	10 000
	2	Müteferrika	11 000	5 000	5 000
	3	Mefruşat ve demirbaş	2 000	7 000	7 000
	4	Melbusat	2 000	2 000	2 000
	5	İcar bedeli	2 000	2 500	2 500
	6	Yangın söndürme ve sıhî malzeme alât ve edevat ve vasıtaları	1 000	27 000	27 000
	7	Telefon tesisatı		40 000	40 000
		Fasıl yekûnu	25 000	93 500	93 500
10		Tesisat masrafları			
	1	Hava ve yer nakil vasıtalarile bu vasıtalara lâzım olan motör ve malzemenin ve atelye malzemesinin mubayaa ve tamirleri	105 000	170 000	170 000
	2	Telsiz cihazları mubayaa ve tesisatı	57 000	159 000	159 000
	3	İstasyon, telsiz binaları, atalye, hangar inşa ve tamirlerle meydanların istimlâk ve tesviye ve ıslahı	125 993	631 996	631 996
		Fasıl yekûnu	287 993	960 996	960 996
11		Geçen ve eski yıllar borçları		299	299
12		Cümhuriyet Merkez bankası hissesi	1 445	720	720
		UMUMÎ YEKÛN	696 000	1 522 720	1 522 720

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1937	1938 malî yılı için	
			Mali yılı muhammenatı Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Encümençe tahmin edilen Lira
1		İşletme hasılatı	90 000	0	0
	1	Ankara istasyon bilet hâsılatı		33 840	33 840
	2	İstanbul » » »		20 000	20 000
	3	İzmir » » »		6 000	6 000
	4	Adana » » »		7 840	7 840
		Fasıl yekûnu		90 000	67 680
2		Müteferrik hâsılat	56 000	5 040	5 040
3		Hazineden yardım	450 000	1 450 000	1 450 000
0		Devlet Demiryolları 1937 büt- gesinden yardım	100 000	0	0
		UMUMİ YEKÛN	696 000	1 522 720	1 522 720

C - CETVELİ

Memuriyetin nevi	Aded	Ücret
<i>Meydan müdürlükleri</i>		
Meydan mütehassısı	1	250
» müdürü	2	175
» »	2	150
» memuru	2	125
» »	3	100
Kâtib	3	75
Yekûn		13 20.100
<i>Pilotler</i>		
Baspilot	1	800
Pilot	2	275
»	3	250
»	4	225
» muavini	2	150
» »	2	125
Yekûn		14 36.600

Memuriyetin nevi	Aded	Ücret
<i>Telsizciler</i>		
Telsiz mütehasısı	1	250
» başmakinisti	1	175
» istasyon başmemuru	3	150
» » » (Beş aylık)	3	150
» » memuru	6	125
» » » (Beş aylık)	8	125
Ganyametre memuru	3	125
» » (Beş aylık)	5	125
Tabi ganyametre memuru	2	125
» » » (Beş aylık)	2	125
Uçucu telsize	7	125
» » (Beş aylık)	3	125
		44 51.000

<i>Makinistler</i>		
Başmakinist	1	250
İstasyon makinist şefi	4	175
Birinci sınıf makinist	3	150
İkinci » »	8	125
Üçüncü » »	12	100
Marangoz	1	100
Elektrikçi	1	100
Şoför	6	80
»	3	70
Atölye İşçisi	9	40
Yekûn		48 58.200

<i>Hasılat, tarife ve propaganda müdürlüğü</i>		
Müdür	1	150
Memur	1	100
Desinatör	1	140
Kâtib	1	80
Yekûn	4	5.640
Enebi mütehasısı	1	1000
Doktor	1	250
Mütercim	1	200
Acenta memuru	4	75
Daktilo	2	75
Odacı	12	30
Bekeci	14	30

Memuriyetin nevi	Aded	Ücret
Daimî amele	20	25
Yekûn	55	38.160
Umumî yekûn	178	209.700

D - CETVELİ

Aded	Cinsi	İzahat
1	Amerikan yolcu tayyaresi	
3	İki motörlü Dragon rapid yolcu tayyaresi	
4	Dört motörlü ekspres yolcu tayyaresi	
2	Mekteb tayyaresi (Tigermot, Dragon FLY)	
3	Yolcu tayyaresi	Yeni alınacak
6	Otobüs	
1	Hizmet otomobili	
4	Sihhiye otomobili	Yeni alınacak
4	Yangın otobüsü	Yeni alınacak
3	Arazoz	Yeni alınacak
3	Silindir	Yeni alınacak
3	Motosiklet	
1	Kamyonet	
1	Motorbot	
2	Sandal	